

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski (sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z odwołania B. M.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr (...) /2021 z dnia 25 marca 2021 r.

w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 7 lipca 2021 r.

- 1. udziela zabezpieczenia w ten sposób, że wstrzymuje skuteczność zaskarżonej uchwały na czas trwania postępowania w sprawie z odwołania;**
- 2. odracza posiedzenie.**

UZASADNIENIE

Pismem z 18 maja 2021 r. sędzia Sądu Rejonowego w A. B.M. wniosła odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS lub Rada) nr (...) /2021 z 25 marca 2021 r. w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku. Uchwale skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego i formalnego oraz wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały oraz przekazanie jej sprawy do ponownego rozpoznania. Pismem z 18 maja 2021 r. uzupełniła odwołanie wnosząc o udzielenie zabezpieczenia na czas prowadzonego postępowania poprzez wstrzymanie wykonania zaskarżonej uchwały.

W uzasadnieniu wniosku odwołująca się podniosła, że poza naruszeniami prawa w przedmiotowej sprawie spełnione zostały przesłanki zabezpieczenia. Zaskarżona uchwała przenosi ją bowiem w stan spoczynku z dniem 7 października 2021 r., a więc jest kwestią zasadniczą dla konieczności udzielenia zabezpieczenia problem statusu sędziego, który oczekuje na rozstrzygnięcie sprawy przez Sąd Najwyższy w sytuacji bliskiego terminu uzyskania przez niego wieku upoważniającego do przejścia w stan spoczynku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy jest sądem kontrolującym uchwały KRS pod względem ich zgodności z prawem. Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2019, poz. 84 ze zm. dalej: u.KRS), uczestnik postępowania przed KRS może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Sąd Najwyższy przychylił się zatem do poglądu wyrażonego w uzasadnieniu postanowień Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18 oraz z 15 kwietnia 2020 r., I NO 191/19, zgodnie z którym ostateczność uchwały KRS (o której mowa w art. 69 § 1b zd. 2 p.u.s.p.) nie wyklucza jej zaskarżalności do sądu, gdyż walor ostateczności oznacza brak możliwości skontrolowania decyzji w administracyjnym toku instancji, ale nie wyłącza kontroli sądowej uchwały pod względem jej legalności.

Udzielenie zabezpieczenia w postępowaniach innych niż cywilne jest jednak przedmiotem kontrowersji. W sprawach z odwołań od uchwał KRS w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku przyjęto jednak w orzecznictwie Sądu Najwyższego możliwość udzielenia zabezpieczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18; z 11 lutego 2020 r., I NO 3/20; z 13 lutego 2020 r., z I NO 187/19 oraz z 15 kwietnia 2020 r., I NO 191/19). Podstawą udzielenia zabezpieczenia jest odpowiednio stosowany art. 730 oraz art. 734 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1460 ze zm., dalej: k.p.c.), który stanowi, że do udzielenia zabezpieczenia właściwy jest

sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w I instancji. W ramach przedmiotowego postępowania brak jest innego sądu, który mógłby rozpoznać wniosek skarżącej o udzielenie zabezpieczenia, gdyż Sąd Najwyższy jest jedyną instancją w toku kontroli legalności zaskarżonej uchwały w trybie art. 44 ust. 1 u.KRS. Z tego względu, Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 734 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 44 ust. 3 u.KRS, przyjął że jest właściwy do rozpoznania wniosku.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 u.KRS, do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej (z wyłączeniem art. 87¹ k.p.c.). Przepis art. 398²¹ k.p.c. odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o apelacji, a art. 391 § 1 k.p.c. odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o postępowaniu przed sądem I instancji. Uwzględnić należy także art. 13 § 2 k.p.c., który wskazuje, że regulacje o procesie stosuje się w innych rodzajach postępowań unormowanych w Kodeksie, chyba że inne przepisy stanowią inaczej. Takim innym rodzajem postępowania jest postępowanie zabezpieczające uregulowane w części drugiej k.p.c.

Sąd Najwyższy rozważył, czy w świetle odpowiednio stosowanego art. 730¹ § 1 k.p.c. skarżąca uprawdopodobniła zasadność żądania oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.). W przekonaniu Sądu Najwyższego brak zabezpieczenia w przedmiotowej sprawie spowodowałby, że przed rozpoznaniem sprawy ziściłby się skutek, którego dotyczyło postępowanie przed KRS, czyli 7 października 2021 r. doszłoby do przejścia skarżącej w stan spoczynku, a w związku z tym osiągnięcie celu postępowania w sprawie zainicjowanej odwołaniem mogłoby okazać się utrudnione. Skoro celem postępowania w sprawie jest kontrola zgodności z prawem uchwały KRS, to przyjąć należy, że skuteczność wywołującej daleko idące konsekwencje uchwały powinna być wstrzymana, a tym samym – na podstawie art. 69 § 1b zd. 3 p.u.s.p. – skarżąca powinna pozostać w stanie czynnym. Tym bardziej,

że postępowanie związane jest z fundamentem służby sędziowskiej, czyli zasadą nieusuwalności sędziów wyrażoną w art. 180 Konstytucji RP.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18, w takim przypadku daleko idące skutki dotyczą organizacji pracy sądu, w którym skarżąca orzeka, jak chociażby odwołanie wyznaczonych terminów posiedzeń, itp. Następstwa nieuwzględnienia wniosku o zabezpieczenie postępowania występują również w sferze służbowej skarżącej, gdyż otrzyma odprawę (art. 100 § 4 p.u.s.p.), ekwiwalent za niewykorzystany urlop i zacznie jej być wypłacane uposażenie należne sędziemu w stanie spoczynku (art. 100 § 2 p.u.s.p.) w wysokości niższej niż przysługujące sędziemu w służbie czynnej. Zatem w interesie wymiaru sprawiedliwości, jak i w interesie skarżącej, jest pozostawienie jej w stanie czynnym do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, czy zaskarżona uchwała KRS nie narusza prawa. Przejście skarżącej w stan spoczynku przed rozpoznaniem sprawy przez Sąd Najwyższy czyniłoby istotną zmianę w jej statusie, ukształtowałoby stan niepożądany przed dokonaniem kontroli sądowej i byłoby trudne do odwrócenia. Dlatego – wobec braku w ustawie o KRS przepisu, który wstrzymywałby skuteczność uchwały do czasu rozpoznania odwołania – Sąd Najwyższy uznał wniosek o udzielenie zabezpieczenia za zasadny.

Sąd Najwyższy, uznając swoją właściwość oraz dopuszczalność odwołania w trybie art. 44 ust. 1 u.KRS, a tym samym udzielenia zabezpieczenia, zauważyła jednocześnie, że kwestia dopuszczalności złożenia odwołania od uchwały w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku była nie dawno przedmiotem pytania prawnego przekazanego do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego jako zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2021 r., I NKRS 4/21). Sąd Najwyższy orzekł, że od uchwały KRS wydanej na podstawie art. 69 § 1b p.u.s.p. przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44 ust. 1 u.KRS (Uchwała (7 os.) Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2021 r., I NZP 3/21).

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy na podstawie art. 755 § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS udzielił zabezpieczenia w ten sposób, że wstrzymał

skuteczność zaskarżonej uchwały na czas trwania postępowania w sprawie odwołania.